

**UŽDAROJI AKCINĖ BENDROVĖ
„INVESTICIJŲ IR VERSLO GARANTIJOS“**

**ATASKAITA
APIE BENDROVĖS VEIKLĄ 2002 M.**

2003-03-18

Vilnius

UAB „Investicijų ir verslo garantijos“ (toliau – INVEGA) buvo įregistruota 2001 m. lapkričio 29 d., todėl jos veikla 2002 m. pradžioje buvo skirta bendrovės norminiams aktams rengti, bendradarbiavimo sutartims su bankais derinti ir pasirašyti bei teikiamoms paslaugoms pristatyti verslo visuomenei.

2002 metais atlikti darbai:

1. Bendrovės norminių aktų rengimas.
2. Garantijų teikimas.
3. Palūkanų dengimo administravimas.
4. Garantijų išmokos.
5. Rinkodara (bendradarbiavimas su bankais, verslo asociacijomis, ES finansinėmis institucijomis).
6. Bendrovės pajamų ir išlaidų sąmatos vykdymas.

1. Bendrovės norminių aktų rengimas.

2002 metais buvo parengta ir bendrovės valdybos patvirtinta:

- Smulkaus ir vidutinio verslo subjektų kredito rizikos vertinimo metodika.
- Garantijų teikimo sąlygos ir procedūros.
- Rekomendacijos bankams dėl INVEGA paskolų garantijų suteikimo sąlygų.
- Skolininko būklės ir išipareigojimų vykdymo monitoringo tvarka.
- Garantijų portfelio rizikos įvertinimo metodika.
- Paskolos negražinimo ir garantijos išmokos dydžio nustatymo tyrimo tvarka.
- Prekių, paslaugų bei darbų pirkimo (išigijimo) tvarka.
- Laisvų bendrovės nuosavų lėšų investavimo tvarka.
- Kasos darbo organizavimo taisyklės.

Taip pat buvo patvirtinti ir kiti norminiai dokumentai, reglamentuojantys bendrovės veiklą.

2. Garantijų teikimas.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. liepos 11 d. nutarimu Nr.887 „Dėl smulkaus ir vidutinio verslo plėtros“ nustatė, kad INVEGA teikia smulkaus ir vidutinio verslo paskolų garantijas bankams.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2002 m. kovo 29 d. nutarimu Nr.427 nustatė, kad 2002 m. INVEGA išipareigojimais bankams pagal garantijų sutartis vienu metu neturi būti didesni kaip 20 mln. litų.

Bendrovė 2001 metais, vykdydama 2001 m. liepos 11 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimą Nr. 887, perėmė iš UAB DĮ „Lietuvos eksporto ir importo draudimas“ (toliau – LEID) visas teises ir išipareigojimus pagal LEID sudarytas 28 smulkaus ir vidutinio verslo paskolų draudimo sutartis, kurių bendra išipareigojimų suma 2001 m. gruodžio 31 d. buvo 7,3 mln. Lt, šių sutarčių šalims sutikus, nutraukiant draudimo sutartis ir pagal nutrauktas draudimo sutartis sudarant smulkaus ir vidutinio verslo paskolų garantijų sutartis.

2002 m. pradžia buvo skirta sutartims su bankais derinti ir pasirašyti. Iš viso INVEGA pasirašė sutartis su 8 Lietuvoje veikiančiais komerciniais bankais.

Garantijų teikimo veikla suaktyvėjo nuo balandžio mėnesio. Daugiausia garantijų buvo suteikta per 2002 m. II ir IV ketvirčius.

Per 2002 metus iš bankų buvo gauta 110 prašymų suteikti INVEGA garantija, užtikrinant smulkaus ir vidutinio verslo subjektams teikiamų paskolų gražinimą. Bendrovė 2002 metais suteikė 102 smulkaus ir vidutinio verslo paskolų garantijas. Išipareigojimais sudarė 16,23 mln. Lt. Pagal suteiktas garantijas bendrovei sumokėtas garantijų atlyginimas sudarė 874 314 Lt, iš jų 172 750 Lt sumokėjo ūkio subjektai, o 701 564 Lt buvo skirta subsidija garantijos atlyginimo kainai sumažinti iš specialiųjų programų lėšų. 2002 metų INVEGA garantijų portfelis pateiktas 1 priede.

Beveik pusė (45,1 proc.) garantijų suteikta verslininkų, užsiimančių gamyba, ir 40,2 proc. – įmonių, užsiimančių įvairių paslaugų teikimu, projektams įgyvendinti (2 priedas).

74,51 proc. smulkaus ir vidutinio verslo subjektų gautų paskolų lėšas naudoja investicijoms, tai sudaro net 92,4 proc. visų suteiktų garantijų sumos. Likusi dalis - 25,49 proc. - verslininkų ėmė iš bankų paskolas su INVEGA garantija apyvartinėms lėšoms papildyti (3 ir 4 priedai). Įgyvendinus verslo projektus, dėl kurių 2002 metais buvo paimtos paskolos su INVEGA garantija, planuojama sukurti apie 580 naujų darbo vietų.

Smulkaus ir vidutinio verslo (toliau - SVV) subjektų, gavusių paskolas su INVEGA garantija, yra visose apskrityse (5 priedas). Daugiausia pasinaudojusių INVEGA paslaugomis yra Vilniaus, Kauno, Alytaus ir Panevėžio apskrityse.

Daugiau kaip pusė SVV subjektų (56,86 proc.), gavusių paskolas su INVEGA garantija, sudaro įmonės, veikiančios trumpiau nei 5 metus. Pažymėtina, kad šis skaičius turi tendenciją didėti. Galima teigti, kad INVEGA garantija padeda pradedantiems verslininkams gauti paskolas verslui pradėti, kurias be garantijos banke labai sudėtinga gauti (6 priedas).

SVV subjektų, gavusių paskolas su garantija, dydis pagal dirbančiųjų skaičių pasiskirstė beveik po lygiai. Mikroįmonių, kuriose dirba iki 10 dirbančiųjų, – 47,06 proc. ir įmonių, kuriose dirba nuo 10 iki 49 dirbančiųjų, – 52,94 proc. (7 priedas).

Pažymėtinas mažas bankų naudojimas INVEGA teikiamomis paslaugomis, kredituojant smulkų ir vidutinį verslą. Aktyviausiai su INVEGA dirba AB Šiaulių bankas. 2002 m. I pusmetyje iš visų INVEGA suteiktų garantijų net 81 proc. buvo Šiaulių banko klientai. Su šiuo banku aktyviai dirbama jam teikiant mikrokreditus, o INVEGA garantuojant šių kreditų gražinimą. 2002 m. II pusmetyje ir kiti bankai pradėjo daugiau naudotis INVEGA garantijomis, bet ir toliau aktyviausias yra Šiaulių bankas. Garantijų portfelio analizė pagal bankus pateikta 8 priede.

2002 metų garantijų portfelio analizė pagal vidutinius paskolų ir garantijų dydžius bei pagal juridinių SVV subjektų statusą pateikta 9, 10 ir 11 prieduose.

Ataskaitinio laikotarpio pabaigoje buvo aktyviai diskutuojama su bankų specialistais dėl naujos INVEGA teikiamų garantijų schemos įgyvendinimo galimybių. Šis darbas toliau bus tęsiamas 2003 m. I ketvirtį. Tikimės, kad naujoji garantijų teikimo schema bus palankesnė verslininkams imant paskolą ir derinant su banku užstatų klausimus.

3. Palūkanų administravimas.

INVEGA sutarties su Ūkio ministerija pagrindu vykdo dalinį paskolų, kurios suteiktos su INVEGA garantija, palūkanų dengimo administravimą. Pagal šią sutartį iš specialiųjų programų lėšų per 2002 metus smulkaus ir vidutinio verslo subjektams buvo kompensuota 275,8 tūkst. Lt jų sumokėtų palūkanų (iš jų 85,5 tūkst. Lt už SVV subjektų 2001 metais sumokėtas palūkanas).

4. Garantijų išmokos.

2002 metais iš AB banko „Hansa-LTB“ buvo gauti pranešimai, kad trys INVEGA garantuotos smulkaus ir vidutinio verslo įmonių paimtos paskolos yra negražintos ir reikalaujama išmokėti garantijos išmokas. Vykdytini išsipareigojimai pagal garantijų sutartis buvo perimti iš UAB DĮ „Lietuvos eksporto ir importo draudimas“. Šių paskolų gražinimas buvo 100 proc. užtikrintas suteiktomis garantijomis. AB banko „Hansa-LTB“ 2002 metais pateiktuose reikalavimuose prašoma išmokėti 757 645 Lt garantijų išmokų, kurias sudarė negražintos paskolos ir nesumokėtos bankui palūkanos.

2002 metais buvo užbaigti dviejų paskolos negražinimo atvejų tyrimai, nustatyti garantijų išmokų dydžiai bei sumokėta 706 211 Lt garantijų išmokų. Dėl trečiojo paskolos negražinimo atvejo tyrimas buvo pratęstas, nes pagal pateiktus dokumentus apskaičiuota garantijos išmoka buvo mažesnė už bankui negražintos paskolos sumą, o bankas su apskaičiuota garantijos išmokos suma nesutiko ir pageidavo papildomai pateikti naujų dokumentų, įrodančių tikslinį paskolos panaudojimą.

Išmokėjus garantijos išmokas, buvo imtasi įstatymais nustatytų veiksmų, siekiant realizuoti už šias garantijas INVEGA įkeistą turtą ir susigražinti išmokėtas garantijų išmokų sumas. 2002 metais pagal pirmąjį banko prašymą pavyko realizuoti įkeistą likvidų turtą ir susigražinti 680 278 Lt sumokėtos garantijos išmokos.

Dėl kitos negražintos paskolos pradėtas ir tęsiamas priverstinis skolos išieškojimo procesas. Buvo imtasi teisminių veiksmų, kad būtų areštuotas už paskolos lėšas įsigytas (sukurta) skolininko turtas ir pradėtas jo realizavimas.

5. Rinkodara (bendradarbiavimas su bankais, verslo asociacijomis, ES finansinėmis institucijomis).

INVEGA dirba bendradarbiavimo sutarčių su bankais pagrindu. Ataskaitinių metų pradžioje visiems Lietuvos bankams ir Lietuvoje veikiančioms užsienio bankų skyriams buvo išsiųsta informacija apie INVEGA teikiamas paslaugas, pasiūlymas bendradarbiauti ir bendradarbiavimo sutarčių projektai. Pirmoji sutartis buvo pasirašyta 2002 m. sausio pabaigoje su AB Šiaulių banku. Iš viso 2002 metais buvo pasirašytos bendradarbiavimo sutartys su 8 Lietuvos bankais: AB Šiaulių banku, AB Ūkio banku, UAB „Sampo“ banku, AB Vilniaus banku, AB „Parex“ banku, AB banku „Hansa-LTB“, AB Lietuvos žemės ūkio banku ir UAB Medicinos banku.

INVEGA ir AB Šiaulių bankas, suprasdami ir pripažindami smulkaus ir vidutinio verslo finansavimo svarbą, 2002 m. gegužės mėnesį pasirašė Bendradarbiavimo memorandumą, kuriuo nutarė suvienyti savo pastangas finansuojant smulkaus ir vidutinio verslo subjektus, pradedančius arba plečiančius savo verslą.

Vadovaujantis garantijų teikimo nuostatais bei atsižvelgiant į INVEGA parengtą kreditų rizikos vertinimo metodiką, buvo parengtos ir visiems bankams išsiųstos rekomendacijos apie paskolų garantijų teikimo sąlygas. Šiomis rekomendacijomis buvo siekiama padėti bankų kredito tarnybų specialistams vertinant smulkaus ir vidutinio verslo subjektų, norinčių gauti paskolas su INVEGA garantija, pateiktus verslo projektus, ar šie subjektai ir jų verslo planai atitinka nustatytus reikalavimus.

Visus metus buvo aktyviai dirbama su komercinių bankų, su kuriais INVEGA pasirašiusi bendradarbiavimo sutartis, darbuotojais. Suorganizuoti praversti vidiniai seminarai LŽŪB, AB Vilniaus, AB Šiaulių, UAB „Sampo“ ir AB Ūkio bankų skyrių ir filialų darbuotojams bei jų klientams apie INVEGA teikiamas paslaugas, bendradarbiavimo ypatumus, garantijų naudą bankams ir jų klientams.

Suprasdami, kad apie INVEGA teikiamas paslaugas turi žinoti ne tik bankų darbuotojai, teikiantys paskolas, bet ir verslininkai, kad jie kreipdamiesi į banką dėl paskolos reikalautų paskolos su INVEGA garantija, bendrovės darbuotojai dalyvavo susitikimuose su verslo atstovais (12 priedas). Aktyviai buvo bendradarbiaujama su Lietuvos verslo darbdavių konfederacija, Prekybos, pramonės ir amatų rūmais ir kt. institucijomis, organizuojant susitikimus su verslininkais – asociacijos nariais įvairiuose Lietuvos miestuose. Kartu su Ūkio ministerijos atsakingais darbuotojais buvo dalyvaujama informacinių centrų atidarymuose, pristatant INVEGA paslaugas.

INVEGA vykdė aktyvią pavasarinę ir rudeninę reklaminę kampaniją respublikinėje ir regioninėje spaudoje. Spaudoje buvo publikuojami straipsniai ne tik apie INVEGA teikiamas paslaugas, bet ir interviu su bendrovės paslaugomis pasinaudojusiais verslininkais.

Apie kai kuriuos stambesnius 2002 m. renginius:

- Kovo mėnesį INVEGA veikla ir teikiamos paslaugos buvo pristatytos Briuselyje Europos investicijų fondui. Fondas teigiamai įvertino INVEGA veiklos schemą.

- Balandžio mėnesį Lietuvos Respublikos Seime vykusioje konferencijoje „Smulkus ir vidutinis verslas – vidurinėsios klasės katalizatorius“ buvo perskaitytas pranešimas apie INVEGA veiklą.

- Birželio mėnesį Ūkio ministerijoje buvo surengtas I Lietuvos bankininkų ir verslininkų apskritas stolas. Už šio renginio organizavimą buvo atsakinga INVEGA.

- INVEGA darbuotojai kartu su Ūkio ministerijos atsakingais darbuotojais dalyvavo konferencijoje Maribore, kur Europos Sąjungos šalys kandidatės pasirašė Europos mažųjų įmonių chartiją, prisideda rengiant medžiagą šios chartijos įgyvendinimo ataskaitai finansinės aplinkos gerinimo, palankios finansinės aplinkos smulkaus ir vidutinio verslo plėtotei sąlygų sudarymo ir kitais klausimais.

- Ūkio ministerijos pavedimu INVEGA atstovas dalyvauja Briuselyje Europos Komisijos organizuojamuose darbiniuose susitikimuose, kurių metu apibendrinama pažangi smulkaus ir vidutinio verslo mikrokreditavimo patirtis Europos Sąjungos šalyse narėse ir šalyse kandidatėse.

- Spalio 10-11 dienomis Ūkio ministerijoje įvyko 4-asis Europos bankininkų ir verslininkų apskritojo stalo susitikimas. Šiame susitikime, be Lietuvos komercinių bankų, kredito ir finansų įstaigų atstovų bei verslininkus vienijančių organizacijų, paramos verslui institucijų atstovų, dalyvavo Europos Komisijos Generalinio įmonių direktorato, Europos Sąjungos šalių narių finansinių institucijų (Suomijos garantijų institucijos FINNVERA, Vokietijos Ausgleichsbank ir KfW bankų grupės, Prancūzijos BDPME, Europos garantijų institucijų asociacijos AECM) atstovai. Susitikimo metu buvo aptartos verslo finansavimo problemos ir galimybės Lietuvoje, pristatyta INVEGA veikla. Šį renginį kartu su Ūkio ministerija bei Lietuvos bankų asociacija organizavo INVEGA.

- INVEGA teikiamos paslaugos ir veikla buvo pristatytos ir kituose renginiuose bei parodose.

INVEGA darbuotojai bendradarbiauja su Ūkio ministerija rengiant smulkaus ir vidutinio verslo skatinimo projektus, ministerijai pavedus, atstovauja Lietuvai kai kuriuose Europos Komisijos renginiuose bei sėkmingai perima geriausių Europos garantijų institucijų ir kitų smulkų ir vidutinį verslą skatinančių organizacijų patirtį. INVEGA siekia tapti tarptautinės garantijų asociacijos AECM, vienijančios įvairių valstybių garantijų institucijas, nare. Toks bendradarbiavimas ir dalyvavimas įvairiuose Europos Komisijos renginiuose leidžia INVEGA susipažinti su pažangia kitų šalių, kuriose panašios garantijų institucijos sėkmingai veikia jau ne vienerius metus, patirtimi bei plėsti ir tobulinti teikiamų paslaugų spektrą.

6. Bendrovės pajamų ir išlaidų sąmatos vykdymas.

Bendrovės pajamų ir išlaidų sąmatos vykdymas pateiktas 13 priede. Pažymėtina, kad planuotas 2002 m. pajamų planas įvykdytas 102 proc., o išlaidų – 87 proc.

Generalinė direktorė

Zita Gurauskienė